

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๑/๒๕๕๕

วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓๓ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำ ที่ อ. ๒๓๐๕/๒๕๕๒ ของศาลฎีกาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้องฟังได้ว่า พนักงานอัยการจังหวัดแพร่ เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นายนคร ดวงแก้ว ผู้ร้องที่ ๑ นายสุบรรณ สารพันธ์ ผู้ร้องที่ ๒ เป็นจำเลยในข้อหาฐานร่วมกันมี ยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (เฮโรอีน) ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยมิได้รับอนุญาต เป็นความผิด ต่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔, ๗, ๘, ๑๕, ๖๖, ๑๐๒ พระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๔ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๑๓๕ (พ.ศ. ๒๕๓๕) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตามความในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ข้อ ๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒, ๘๓ และ ๕๘ ผู้ร้องที่ ๑ เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ๗ เดือน และปรับ ๖,๕๐๐ บาท ในคดีที่ ต้องหาว่ามีเฮโรอีนและกัญชาไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต โดยโทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๔๔๘/๒๕๓๕ ของศาลจังหวัดอำนาจเจริญ และภายในกำหนดเวลาที่ศาลรอการลงโทษ ผู้ร้องที่ ๑ ได้กระทำความผิดในคดีนี้อีก โจทก์จึงขอให้ศาลจังหวัดแพร่บอกโทษ ที่รอการลงโทษไว้เข้ากับโทษในคดีนี้ ศาลจังหวัดแพร่พิพากษาว่า ผู้ร้องทั้งสองมีความผิดตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง จำคุก คนละ ๑๕ ปี ผู้ร้องทั้งสองให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้หนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๘ จำคุกคนละ ๑๐ ปี บวกโทษจำคุกของผู้ร้องที่ ๑ ที่รอการลงโทษไว้เข้ากับคดีนี้ รวมจำคุกผู้ร้องที่ ๑ มีกำหนด ๑๐ ปี ๗ เดือน ริกเฮโรอีนและของกลาง

ผู้ร้อง อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ พิพากษายืน

ผู้ร้อง ฎีกา

ตามฎีกาของผู้ร้อง นอกจากผู้ร้องจะได้แย้งคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์แล้ว ผู้ร้องยังได้แย้งว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มี ความผิด...” และมาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของ กฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” ดังนั้น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ถือว่าผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย” จึงขัดต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ใช้บังคับกับผู้ร้องมิได้ ตามมาตรา ๖

ศาลฎีกาเห็นว่า เป็นกรณีที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายในการวินิจฉัยคดีและคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงเป็นการโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ๑ ที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงให้การ พิเคราะห์คดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า การที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง บัญญัติให้ผู้ที่มียาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (เฮโรอีน) ที่จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ถือว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายนั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ หรือไม่

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้ร้องถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมในข้อหา มีเฮโรอีนไว้ในครอบครอง เพื่อเสพ และเพื่อจำหน่ายจำนวน ๔๕.๘ กรัม จำนวนเป็นเฮโรอีนไฮโดรคลอไรด์บริสุทธิ์หนัก ๓๖.๕ กรัม ผู้ร้อง ให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน แต่ในชั้นพิจารณาผู้ร้องนำสืบปฏิเสธว่า มีเฮโรอีนไว้ ในครอบครองเพื่อเสพเท่านั้น มิได้มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย การที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าผู้ร้อง ครอบครองเฮโรอีนบริสุทธิ์เกินกว่า ๒๐ กรัม จึงเข้าข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่า ผู้ร้องมีเฮโรอีนไว้ ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง นั้น ผู้ร้องเห็นว่า เป็นข้อสันนิษฐานที่ไม่ตรงกับความจริง ทั้งนี้ เพราะแม้ผู้ร้องจะมีเฮโรอีนไว้ ในครอบครองเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎหมายก็ตาม แต่ผู้ร้องก็มีได้มีไว้เพื่อจำหน่าย ซึ่งผู้ร้อง ได้ให้การปฏิเสธในชั้นพิจารณาแล้ว และไม่ปรากฏว่าโจทก์มีพยานมาพิสูจน์ให้เห็นว่าผู้ร้องมีเฮโรอีน ของกลางไว้เพื่อจำหน่ายและไม่มีพฤติการณ์ใดที่แสดงว่าผู้ร้องมีเฮโรอีนไว้เพื่อจำหน่าย ศาลจึงไม่ควรที่ จะพิพากษาลงโทษผู้ร้อง ในความผิดฐานมีเฮโรอีนไว้เพื่อจำหน่าย และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ บัญญัติ

ให้ความคุ้มครองบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และมาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” ดังนั้น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ถือว่าผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย” จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ใช้บังคับกับผู้ร้องไม่ได้ ตามมาตรา ๖ ซึ่งแม้ผู้ร้องจะให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน แต่ในชั้นพิจารณาของศาล ผู้ร้องปฏิเสธ ดังนั้น โจทก์จึงมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าผู้ร้องจำหน่ายเฮโรอีนจริง การที่โจทก์ไม่พิสูจน์ว่าผู้ร้องจำหน่ายเฮโรอีน ผู้ร้องจึงไม่สมควรได้รับโทษในความผิดฐานมีเฮโรอีนไว้เพื่อจำหน่าย ศาลฎีกาควรพิพากษายกฟ้องโจทก์ในข้อหาว่าผู้ร้องมีเฮโรอีนของกลางไว้เพื่อจำหน่าย

พิเคราะห์แล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ถือว่าผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย”

มาตรา ๖๖ บัญญัติว่า “ผู้ใดจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ มีปริมาณจำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ไม่เกินหนึ่งร้อยกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษนั้น มีปริมาณจำนวนเป็นสารบริสุทธิ์เกินหนึ่งร้อยกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต”

เห็นว่า วัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ก็เพื่อให้การปราบปรามยาเสพติดให้โทษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะปัญหายาเสพติดให้โทษในปัจจุบันเป็นปัญหาสำคัญ เป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อประเทศชาติ จึงต้องมีบทลงโทษผู้กระทำความผิดที่หนักกว่าปกติ รวมทั้งต้องมีมาตรการลงโทษขั้นเด็ดขาด ส่วนการที่กฎหมายกำหนดบทลงโทษตาม

ปริมาณยาเสพติดที่มีไว้ในครอบครองโดยไม่คำนึงว่าจะมีไว้เพื่อเสพหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายก็ตาม ให้ได้รับโทษเท่ากันนั้น ก็เป็นอีกมาตรการหนึ่งที่จะให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษมีผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

การที่ผู้ร้องอ้างว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ บัญญัติให้ความคุ้มครองบุคคลผู้ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลนั้นไม่มีความผิด จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้นั้นกระทำความผิด เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ นี้ เป็นบทบัญญัติที่เป็นหลักทั่วไปเกี่ยวกับวิธีการให้ความคุ้มครองบุคคลที่ต้องหาว่ากระทำความผิดในทางอาญา โดยให้สันนิษฐานว่ามีได้กระทำความผิด จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดจริง ส่วนมาตรา ๑๕ วรรคสองของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่กำหนดว่าบุคคลใดมียาเสพติดให้โทษประเภท ๑ ตามจำนวนที่กำหนด ให้ถือว่ามียาเสพติดให้โทษ นั้น เป็นกรณีกำหนดโทษของผู้กระทำความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษประเภท ๑ ไว้ในความครอบครอง ถ้ามีจำนวนซึ่งคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ลงโทษตามมาตรา ๖๖ ไม่ว่าจะมียาไว้ในความครอบครองเพื่อเสพหรือเพื่อจำหน่ายก็ตาม เพราะถือว่ามีจำนวนมาก จึงเป็นความผิดที่ร้ายแรงสมควรได้รับโทษหนักกว่าปกติและเป็นมหันตภัยต่อประเทศที่จะต้องให้มีการปราบปรามอย่างจริงจัง กฎหมายจึงได้กำหนดโทษให้เท่ากัน ไม่ว่าจะมียาไว้เพื่อเสพหรือเพื่อจำหน่าย และผู้ที่ได้รับโทษตามมาตรา นี้ จะต้องผ่านการพิสูจน์หรือการนำสืบของโจทก์จนฟังได้แล้วว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริงตามฟ้อง

กล่าวโดยสรุป มาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญ เป็นการคุ้มครองประชาชนว่าจะลงโทษผู้ใดนั้น จะต้องพิสูจน์ให้ได้เสียก่อนว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดจริง ส่วนมาตรา ๑๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น เป็นบทกำหนดโทษว่าเมื่อโจทก์พิสูจน์ได้แล้วว่าจำเลยกระทำความผิดจริง จะลงโทษอย่างไร คือ ต้องผ่านขั้นตอนของมาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญเสียก่อน จึงจะพิจารณาตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ ว่าจะลงโทษอย่างไร ดังนั้น ทั้งสองมาตราดังกล่าวจึงไม่ขัดกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ